

Teun Voeten maakt foto's van de wereld

"Ik ben me altijd bewust van de gevaren"

Teun Voeten heeft een blik voor de wereld. Hij is reporter en fotograaf. Hij is vele keren per jaar voor zijn werk in het buitenland. De namen zeggen veel: Bosnië, Rwanda, Colombia, Afghanistan, Tsjetsjenië, Liberia, Sierra Leone, Irak, Libanon, Palestina.

Geweld, oorlog en gruwel zijn nooit ver weg in die landen. Voeten wil dat tonen met zijn foto's. Zijn beelden staan in bekende kranten en tijdschriften in Europa en Amerika. Vandaag kan je zijn beste foto's in Brussel ook eens aan de muur zien. Tijd voor een gesprek met Teun Voeten.

Wabliefst: In veel van je foto's is de dood dichtbij. In Rwanda maakte je foto's na de moord op duizenden mensen. Hun lijken vielen van vrachtwagens recht in een put. Sta je dan nog stil bij wat je daar ziet?

Teun Voeten: Ik krijg die vraag wel meer. Hoe voel ik me tijdens het nemen van die foto's? Eigenlijk doet dat er niet toe. Ik wil daar niet echt over praten. Soms voel ik me lullig. Soms schaam ik me wel voor het nemen van foto's. Toch ben ik op dat moment bezig met mijn vak. Voel ik me er slecht bij? Dat is niets tegen het gevoel van de mensen op mijn foto's. Zij verliezen iemand door een granaat of een kogel. Iemand van hun familie is vermoord. Die doden in Rwanda waren erg. Je moet dat als fotograaf op dat moment van je afsluiten. Anders kan je niet werken.

Is dat in het begin niet moeilijk?

Ja. *(zwijgt lang)* Ik ben op die plaatsen als fotograaf. Ik kan me daar niet te veel van aantrekken. Anders kan ik

niet meer vooruit. Ik kan er pas later over nadenken. Als ik terug veilig thuis ben. In een land in oorlog kan je er niet bij stilstaan.

Je voelt je soms lullig, zei je. Dat gevoel toon je zelf op één van je foto's uit Rwanda. Je ziet er 2 fotografen die knielen. Ze maken een foto van een slachtoffer van geweld. Ze zitten op nog geen meter afstand.

Ja. Ons vak is soms zonder schaamte. Dat wil ik daar ook mee laten zien. Mensen noemen fotografen in een oorlog soms helden. Soms zijn ze dat ook. Maar soms ook niet.

Vorig jaar kwamen er 81 reporters om het leven tijdens hun werk. Ben je dan niet bang?

Nee. Bang zijn leidt me alleen maar af van foto's maken. Het belangrijkste zijn die foto's zelf. Wat zeggen ze? Daar gaat het om. Aan de rest moet je niet denken.

Je foto's hangen hier in Brussel op een tentoonstelling. Ze zijn toch anders dan een foto van een toerist of een kunstenaar?

Ja, omdat ik er iets mee wil zeggen. Sommige foto's zeggen veel door de manier waarop ik iets toon. Foto's kunnen krachtig zijn en zelfs schokkend. Maar zijn ze mooi? Dat is iets voor kenners van foto's. De tentoonstellingen komen er ook pas

Teun Voeten: "Mijn foto's moeten een goede inhoud hebben. Ze zeggen iets over een toestand ergens. Hoe leven en sterven mensen buiten Europa?"

achteraf. Ik maak geen foto's voor tentoonstellingen, begrijp je?

Je liep nu zelf opnieuw door je tentoonstelling. Je ziet je eigen foto's daar hangen. Wat doet dat met je?

Mijn foto's horen thuis in kranten en tijdschriften. Soms staan ze ook in boekjes van verenigingen voor hulp. Voor mij moeten foto's een goede inhoud hebben. Ze zeggen iets over een toestand ergens. Hoe leven en sterven mensen buiten Europa? In vrede, maar ook in oorlog. En dan probeer je die foto goed te maken. Zo probeer je de kijker ernaartoe te trekken. Dan blijft die er toch iets langer bij stilstaan. Een goede foto doet de kijker nadenken.

Probeer je die ene juiste foto te maken? Die foto die alles zegt.

Ja, eigenlijk wel. Neem die foto van Kaboel in Afghanistan. Dat is eigenlijk een stilleven. Je ziet enkele mensen voor de stad staan. Maar die stad is stuk geschoten. Ik liep daar een week rond. Ik kon elke dag naar die plaats gaan. Ik begon dan na te denken over de beste foto. Ik dacht aan de beste plaats en het moment voor het beste licht. Wat gebeurt er met de zon vooraan, achteraan of opzij? Maar andere foto's neem ik op mijn gevoel. Dat duurt nog geen seconde. Dat doet me denken aan een andere foto uit Rwanda. Daarop zie je enkele meisjes. Ze beschermen zich met een doek tegen de stank van de lijken. Dat zegt zo veel.

"Hier zitten 2 fotografen op nog geen meter van een kind in Rwanda. Het was een slachtoffer van geweld. Ons vak is soms zonder schaamte. Dat wil ik laten zien met deze foto."

"Ik nam deze foto in Kaboel in Afghanistan. Je ziet mensen voor de stad. Die is stuk geschoten. Ik kwam daar elke dag voorbij. Ik begon erover na te denken. Hoe kan ik hier de beste foto van maken?"

"Meisjes in Rwanda beschermen zich met een doek tegen de stank van de lijken. Dat zegt zo veel."

Dan ben je de vakman aan het werk?

Inderdaad. Vandaag sturen ze wel meer gewone reporters op pad met een fototoestel. Die toestellen kan je steeds vlotter gebruiken. Die reporters maken soms wel goede foto's. Ze schrijven er soms ook nog een verhaal bij. Dan past alles mooi samen. Maar vaak zie je toch het verschil met echte fotografen. Het is gewoon de ervaring denk ik.

Je ziet hier in Brussel je foto's van vroeger en nu. Wat roepen zij voor je op?

Sommige foto's krijgen hier een heel grote afdruk. Ze zijn meer dan een meter groot. Dan zie ik plots dingen... Die zag ik niet eerder. Zo klein waren die op de foto. Maar bij elke foto denk ik vooral terug aan dat moment in dat verre land.

Op de grote foto's zie je geen bloed, lijken of gruwel. Waarom niet?

Ik vond dat niet nodig. Je krijgt al genoeg gruwel te zien op mijn andere foto's.

Je toont op de tentoonstelling ook een foto uit Zuid-Amerika. Twee agenten staan met hun wapen klaar om te schieten. Wat kan je

daar over vertellen?

Ik nam die foto in een stadje in Colombia. Het was toen de gevaarlijkste plek van het land. Er werden elke dag 10 op 100.000 inwoners vermoord. Dat zou voor Brussel 100 doden per dag zijn. Dat is sterk. Alsof je 20 lijken zou vinden op de Grote Markt. En nog 10 in Molenbeek. En nog 10 wat verderop. En ga zo maar door. In die stad was er een oorlog bezig tussen rebellen en een uiterst rechtse groep met wapens. Die twee groepen vermoordden vooral aanhangers van elkaar. De politie probeerde hen tegen te houden. Toch voelde de politie duidelijk meer voor die rechtse groep. Ik ben toen een avondje met agenten mee op ronde geweest.

Dat is niet zonder gevaar. Laten ze je zo vlot meegaan?

Toch wel. Je moet op dat moment wel even partij kiezen. Ik werd gezien met agenten in een wijk van de rebellen. Voor die rebellen hoor ik dan bij de vijand. Wil je ook de andere kant tonen met je foto's? Dan blijf je er best eerst een dagje weg. En daarna ben ik bij de rebellen geweest met enkele reporters van de streek. We reden toen op brommers. Zo konden we er snel weer weg. Alleen kon je daar echt niet rondlopen.

Maar laten soldaten en agenten je zo gemakkelijk meekijken?

Nee. Het leger van Israël doet bijvoorbeeld heel moeilijk. Ze krijgen er ook heel veel aanvragen om met hun soldaten mee te gaan in de Palestijnse gebieden. Maar in Colombia ging het wel vlot. Ik was er toen de enige reporter uit het buitenland. Dat zal wel meespelen. Ik probeerde eerst met het leger mee te gaan. Dat lukte maar niet. Toen ging ik gewoon naar de baas van de politie. Die was heel vriendelijk. Ik kon zo mee. Volgens hen hadden ze ook helemaal niets te verbergen. Ze waren er om de gewone burger te beschermen.

Je was ook in de oorlog in Irak. Reporters reisden daar mee met het leger van Amerika. Volgens sommigen was dat geen goede zaak. Je toont dan enkel de kant van Amerika.

Vandaag kan je in Irak niet anders meer werken. Ik had als buitenlander dus geen keuze. Er zijn nog wel enkele reporters uit Irak zelf. Maar velen van hen werden al vermoord. Een fotograaf is heel zichtbaar en kwetsbaar. Ga je mee met Amerikaanse soldaten? Dan weet je wat te verwachten. Je toont dan gewoon één kant van de zaak. Weet

je dat en zeg je dat ook? Dan is er voor mij geen probleem. Ik ben niet op zoek naar het grote gelijk.

Hoe lang doe je dit vak nu al?

Meer dan 15 jaar.

Enkele jaren geleden was je bijna dood tijdens de burgeroorlog in Sierra Leone in Afrika. En toch blijf je doorgaan. Waarom?

In Sierra Leone was ik bijna dood. Ik had toen kunnen stoppen met foto's nemen. Maar dat zou dom geweest zijn. Dan zou ik moeten zeggen: "Oh, ik wist niet dat het zo gevaarlijk kon zijn." Wel, ik ben me altijd bewust geweest van de gevaren. Ik noem Sierra Leone eerder een werkongeval. En het liep nog goed af. Ik bent niet onkwetsbaar. Dat weet ik nu wel zeker. Ik paste daarna misschien iets beter op. Maar later ga je gewoon door.

De tentoonstelling 'Teun Voeten: War' kan je nog bezoeken tot 16 maart in Huis DeBuren, Leopoldstraat 6 in Brussel. De inkom is gratis. Het huis is elke dag open van 11 tot 18 uur. Op maandag is het gesloten. Voor meer info kan je kijken op www.deburen.eu.